

Bilag 6.2: Status på klyngernes konsolidering og aktiviteter

Notatet giver en status på klyngernes konsolidering, opbygning af klyngeindsatsen samt igangsatte erhvervsrettede aktiviteter.

Energiteknologi: Energy Cluster Denmark

Energy Cluster Denmark blev etableret pr. 1. juli 2020 og har siden været funktionsdygtig med bestyrelse og sekretariat på seks lokationer i Danmark. Klyngen driver over 60 innovationsprojekter sammen med virksomheder og videninstitutioner. Alene i 2021 er der indsendt ansøgninger til det energiteknologiske demonstrationsprogram (EUDP) for over 1 mia. kr. med næsten 100 involverede virksomheder og videninstitutioner. Klyngen har pt. en projektportefølje på knap 1 mia. og har bl.a. hjemtaget et stort EU Green Deal-projekt med budget på 400 mio. kr. inden for power to X-teknologier. I løbet af efteråret 2020 har klyngen indgået samarbejdsaftaler med en række relevante aktører, herunder flere erhvervshuse og 14 videninstitutioner. Herudover samarbejdes også med klyngen for digitale teknologier om innovativ digitalisering i energisektoren.

Klyngen har løbende en stor involvering af virksomheder i energisektoren, er aktiv i processen omkring Innovationsfondens inkommission og forventer at deltage aktivt i flere konsortier inden for de fyrtårnsområder, der udspringer af arbejdet i de regionale vækstteams. De øvrige aktiviteter gennemføres ligeledes efter handlingsplanen, der dog er behæftet med usikkerhed ift. at nå i mål med de internationale aktiviteter, da mange af de markeder, som er interessante for danske virksomheder, har været lukket grundet COVID-19. Der arbejdes på at igangsætte aktiviteterne, nu hvor landene er ved at åbne igen.

Miljøteknologi: CLEAN

CLEAN er primært dannet ved en spaltning af det daværende CLEAN, der dækkede både miljø- og energiområdet, og den har derfor primært været optaget af at få udskilt tidligere energiprojekter og overdrage projekter og medarbejdere til Energy Cluster Denmark. CLEAN er i dag en veletableret klyngeorganisation med et generelt højt aktivitetsniveau.

CLEAN har fokus på at etablere såkaldte innovation boards, hvor klyngens medlemmer bringes aktivt i spil i forhold til at prioritere indsatsområder. Klyngen er desuden aktiv i arbejdet omkring vandteknologi i Midtjylland i relation til et lokalt erhvervsfyrtårn og oplever herudover en relativt stor tilgang af nye projekter, hvilket kræver udvikling og tilpasning af organisationen som helhed. Derudover

ERHVERVSSTYRELSENVejlsovej 29
8600 SilkeborgTlf. 35 29 17 00
CVR-nr 10 15 08 17
E-post deb@erst.dk
www.erst.dk**ERHVERVS MINISTERIET**

har CLEAN intensiveret samarbejdet med innovationscentrene mhp. at sikre stærke relationer og kontinuitet i internationale samarbejder. For nylig har klyngen desuden åbnet kontor i Roskilde og arbejder nu på en dedikeret klyngeindsats på Sjælland.

Aktivitetsniveauet følger den godkendte handlingsplan for 2021. Alle aktiviteter er udvalgt på baggrund af en virksomhedsundersøgelse, der indfanger virksomhedernes efterspørgsel. På tværs af aktiviteterne ses en stor virksomhedsdeltagelse, og der registreres en medlemstilgang på ca. 90 virksomheder. Blandt virksomhederne er der særlig interesse for områder som vandteknologi og affald samt ressourcer og materialer.

Fødevarer og bioressourcer: Food & Bio Cluster Denmark

Food & Bio Cluster Denmark er en etableret og velfungerende klynge, hvor den nye organisation blev etableret 1. juni 2020. Siden konsolideringen har klyngen brugt ressourcer på at opbygge den nye organisationsstruktur, herunder at sikre de rette medarbejderkompetencer og formulere sin nye strategi. I forlængelse heraf har klyngen arbejdet med at udvikle sin position i erhvervsfremmesystemet gennem blik for grænseflader med andre relevante aktører i erhvervsfremme- og innovationssystemet, indgåelse af samarbejdsaftaler, særligt med erhvervshusene, samt klynge-til-klynge samarbejder. Derudover har klyngen fokuseret på decentral tilgængelighed bl.a. i form af et nyt kontor i Vojens samt snarlig åbning af et kontor i Slagelse.

Klyngen er godt i gang med erhvervsrettede aktiviteter, og den har haft et højt aktivitetsniveau i 2021. Aktiviteterne er koncentreret omkring tre strategiske pejlemærker. På den baggrund har nogle aktiviteter til formål at understøtte bæredygtige, sunde og sikre fødevarer til den voksende verdensbefolkning, hvor klyngen bidrager til, at danske virksomheder producerer flere fødevarer for de samme ressourcer. Andre aktiviteter har haft til formål at fremme grøn og bæredygtig omstilling hos virksomhederne. Endelig har klyngen igangsat indsatser, der understøtter virksomhedernes udnyttelse af teknologiudviklingen, herunder særligt inden for biotech, digitalisering og automatisering.

Maritime erhverv og logistik: Maritime & Logistics Innovation Denmark

MARLOG er etableret efter en fusion af tre klyngeorganisationer og er i dag en sammenhængende og operationel klyngeorganisation, der aktivitetsmæssigt favner hele sin styrkeposition. Selv beskriver klyngen, at den fortsat har fokus på den videre konsolidering og opbygning af organisationen parallelt med, at aktiviteterne løbende udrulles for virksomhederne. Klyngen har bl.a. fokus på udbygning af et landsdækkende tilbud til iværksættervirksomheder samt et særligt fokus på logistikvirksomheder og deres innovationsbehov i fx værdikædesamarbejder. Herudover arbejder klyngen på at etablere tilstedeværelse på Sjælland.

Klyngens erhvervsrettede aktiviteter i indeværende år handler primært om at afdække potentialer og virksomhedernes efterspørgsel inden for hele klyngens fokusområde og særligt i relation til grøn omstilling på tværs af styrkepositionen. I det kommende år øges fokus på digitalisering, hvor virksomhederne bl.a. har behov for innovative løsninger vedrørende systemer og forretningsmodeller, der

understøtter forbedringer i virksomhedernes bundlinje og samtidig fremmer den grønne dagsorden, fx via autonome systemer og elektrificerede far- og køretøjer, eller nye driftsændrende tiltag, der reducerer CO₂-udledningen. Herudover er fokus på den enkelte transportenhed, kommunikation mellem enhed og station samt digitalisering i hele værdikæden. Endvidere er der indledt et strategisk samarbejde med energiklyngen om bæredygtige brændstoffer til transport og industri i regi af Innovationsfondens udmøntning af de nye innovationsområder.

Danish Life Science Cluster

Klyngen var igennem en langvarig og kompleks konsolideringsproces, hvilket både illustreres ved, at der på styrkepositionen blev indsendt to konkurrerende ansøgninger, og ved den særlige proces omkring godkendelse af klyngens handlingsplan, som faldt på plads gennem en skriftlig proces i juni 2021. Konsolideringsprocessen er formelt afsluttet pr. 1. oktober 2021, hvor Life Science Innovation North Denmark er konsolideret ind i Danish Life Science Cluster. Herudover er en række andre klynger, bl.a. Welfare Tech, også konsolideret ind i den nye klynge.

Klyngen arbejder på en ny og samlet strategi for organisationen, hvor der pågår en løbende involvering af klyngens medlemmer for at sikre, at aktiviteterne er efterspurgt og dækker virksomhedernes behov. Strategien forventes offentliggjort medio 2022. Selvom klyngen er kommet sent i gang som følge af konsolideringsprocessen og etableringen af en ny organisation, opleves fremdrift, og klyngen er bl.a. aktiv i konsortiedannelsen omkring et lokalt erhvervsfyrtårn i Hovedstaden.

Klyngen har igangsat erhvervsrettede aktiviteter, særligt efter genåbningen af samfundet i forbindelse med COVID-19. De primære aktiviteter i 2021 har været webinarer med fokus på bl.a. sundhedsdata, telemedicin og inspektion af medicinsk udstyr, men også national og international konferencedeltagelse for at genskabe relationer mellem klyngen, medlemmerne og samarbejdspartnere.

Byggeri og anlæg: We Build Denmark

Klyngen er nyetableret 1. januar 2021, men har allerede etableret kontorer i Albertslund, Odense, Næstved og Aalborg samt arbejder på etablering i Midtjylland. Den decentrale tilgængelighed er højt prioriteret, idet klyngen oplever, at der er et stort behov for fysisk tilstedeværelse tæt på virksomhederne. Der er indgået samarbejdsaftaler med 16 videnpartnere samt tæt samarbejde med brancheforeninger, arbejdstagerorganisationer mv. Derudover er der etableret samarbejde med erhvervshusene og flere aktører inden for den lokale erhvervsservice, hvor der er en stor interesse for bygge- og anlægsbranchen. We Build Denmark arbejder foreløbig særligt sammen med klyngerne for digitale teknologier og robot- og droneteknologi. Klyngen har etableret advisory boards, der understøtter, at virksomhedernes behov forankres i klyngen med fokus på digitalisering og automatisering, bæredygtigt byggeri, smart city samt kompetencer.

Klyngens primære fokus i 2021 har været opbygning og konsolidering efter etableringen. I forlængelse heraf har en væsentlig del af klyngens erhvervsrettede aktiviteter været brede og hvervende indsatser for at etablere relationer og skabe

grundlag for dybere samarbejde. Klyngen har prioriteret igangsættelse af innovationssamarbejder under anvendelse af DOLL-Living Lab med stor interesse fra erhvervslivet. Der er en række projekter i pipeline, særligt under de to primære fokusområder digitalisering og cirkulær økonomi, hvor klyngen ser et stort potentiale. Klyngen forventer at forøge de erhvervsrettede aktiviteter i 2022.

Design, mode og møbler: Lifestyle & Design Cluster

Klyngen har ikke været gennem en konsolidering og er derfor fortsat med sin eksisterende organisering. Der har dog været behov for at sikre information, vejledning og tæt samarbejde med klyngens aktører for at opretholde ejerskab og engagement hos disse. Der er fortsat tætte samarbejder med både videninstitutioner og erhvervshuse. Klyngen samarbejder særligt med Erhvervshus Midtjylland og Erhvervshus Hovedstaden, men klyngen fokuserer også på at etablere tættere samarbejdsrelationer med de øvrige erhvervshuse.

En af klyngens vigtigste strategiske fokusområder har været at bringe cases inden for cirkulær økonomi i spil, så flest mulige virksomheder får viden, inspiration og motivation til at deltage i aktiviteter inden for cirkulær økonomi. Klyngen ser, at design er en af de store og vigtige parametre i forhold til at skabe nye bæredygtige produkter, værdikæder og forretningsmodeller. Derudover er der fokus på at hjælpe iværksættere til at blive innovative SMV'er.

Generelt er hovedfokus i de erhvervsrettede aktiviteter på at sikre relevante aktiviteter for målgruppen, uanset om virksomhederne er innovationserfarne eller -uvante. Midlerne fra bestyrelsen går særligt til sidstnævnte målgruppe, hvor klyngen bl.a. fokuserer på innovationsdrevne netværk, seminarer om nye materialer og teknologier samt samarbejder mellem virksomheder og dimittender eller studerende. Et andet redskab er cases og demonstrationsprojekter med frontløbere. Aktiviteterne i 2021 har især handlet om cirkulær økonomi, digitalisering, design og iværksætteri. Klyngen sikrer, at alle aktiviteter er behovsdrivne og appellerer til virksomhederne ved at arbejde med såkaldte dialogvirksomheder, der giver feedback på aktiviteter og løbende inddrages i arbejdet med at identificere branchens udfordringer og muligheder.

Avanceret produktion: MADE

MADE er en veletableret klyngeorganisation, der ikke har været igennem en konsolideringsproces, og hvis primære fokus er at opbygge organisationen og få etableret en bestyrelse. Herudover har MADE fokus på at styrke sine samarbejdsrelationer med erhvervshuse og videninstitutioner og videreudvikle sin forskningsplatform, der indeholder viden om virksomhedernes efterspørgsel og viden fra forskningsmiljøerne. Platformen beskriver de samlede behov og potentialer for prioritering af klyngens innovationsaktiviteter.

Klyngen oplyser, at den er godt i gang med sine erhvervsrettede aktiviteter og løbende tilpasser disse til virksomhedernes behov. Aktuelt er der særligt efterspørgsel hos virksomhederne efter aktiviteter målrettet bæredygtighed og digitalisering. Konkret indebærer det indsats vedrørende såkaldte "take back"-løsninger, hvor der fokuseres på genanvendelse af materialer som fx pumper, der kan anvendes til andre formål som fx insulinpinde. Herudover arbejder klyngen

med digitale løsninger, der fx muliggør samarbejde mellem lande i form af digital testning af produkter frem for test af fysiske materialer.

Digitale teknologier: DigitalLead

DigitalLead er i dag en etableret og velfungerende klynge. Siden klyngen officielt blev udpeget som national klynge har den opbygget mange samarbejder med videninstitutioner og GTS'er. Derudover har klyngen indgået samarbejdsaftaler med flere erhvervshuse og arbejder på yderligere. Klyngen arbejder desuden strategisk med sin position i klyngelandskabet, da den har snitflader med alle øvrige klynger. DigitalLead prioriterer derfor klynge-til-klynge samarbejder højt, og der er flere eksempler på, at virksomheder vælger at være medlem af DigitalLead foruden den klynge, der omfatter virksomhedens primære erhvervsområde. Derudover fokuserer klyngen på at blive tilgængelig i hele landet og arbejder aktuelt på et tættere samarbejde med RUC for at styrke tilgængeligheden for virksomheder og andre aktører på Sjælland og i Hovedstaden.

Klyngen er for alvor kommet i gang med sine erhvervsrettede aktiviteter efter COVID-19-nedlukningen. I sin opstart har klyngen især fokuseret på at afholde aktiviteter, der bidrager til at kortlægge virksomhedernes efterspørgsel. Det er særligt emner som kunstig intelligens, internet of things, databehandling, dataopsamling og digital sikkerhed, som virksomhederne efterspørger. Derudover efterspørger virksomhederne tættere relationer med videnpartnere. Klyngen har i 2021 fokuseret på at igangsætte innovationskonsortier og -workshops, hvor der tages udgangspunkt i virksomhedernes kommercielle udfordringer.

Finans og fintech: Copenhagen FinTech

Finans- og fintech har ikke været gennem en konsolidering, og klyngen er derfor fortsat med sin eksisterende organisering. Klyngen har haft fokus på at opnå en bredere netværksflade og etablering af partnerskaber, herunder særligt med erhvervshusene, hvor der er indgået samarbejdsaftaler med dem alle, og hvor der bl.a. aftales en model for gensidig henvisning og afvikling af fælles events. Derudover har klyngen fokuseret på at udvide og formalisere samarbejdet med universiteterne, som bl.a. udmøntes i et hackathon og en række events.

Klyngen arbejder med at udbrede sin kontaktflade til virksomheder i hele landet. De fleste erhvervsrettede aktiviteter følger planen, dog er flere internationale aktiviteter skubbet grundet manglende mulighed for bl.a. delegationsbesøg. Senest har klyngen samarbejdet med flere andre klynger om at etablere en indsats, der skal styrke brugen af fintech-løsninger uden for kerneerhvervsområdet. Der er ligeledes et samarbejde med flere andre klynger relateret til kommunikation og øget sammenhæng mellem digitalt orienterede indsatser i samarbejde med Digital Hub Denmark.

Robot- og droneteknologi: Odense Robotics (spirende område)

Odense Robotics er i dag en fuldt konsolideret klynge. Det organisatoriske setup er på plads, og klyngen fokuserer på at facilitere innovationsaktiviteter for virksomhederne. Samtidig fokuserer klyngen på at være tilgængelig i hele landet og har for nylig oprettet afdelinger i Sønderborg, Aarhus, Aalborg og København, hvor virksomhederne efterspurgt det. Dette har givet nye medlemmer fra

hele landet. Klyngen overvejer muligheder for tilstedeværelse på Sjælland og i relation til Femern Bælt-projektet. Klyngen har fokus på at styrke samarbejdet med andre klynger, særligt inden for byggeri og avanceret produktion, og er derudover aktiv i konsortiedannelsen bag et lokalt erhvervsfyrtårn på Fyn.

Klyngen er for alvor gået i gang med sine aktiviteter efter genåbningen af landet. I første omgang har klyngen fokuseret på at være i dialog med virksomhederne omkring deres behov i relation til innovation, hvor der bl.a. opleves efterspørgsel på innovative forretningsmodeller inden for grøn omstilling, digitalisering, teknologiudvikling og kunstig intelligens. Derudover har klyngen i 2021 haft fokus på at oprette faglige netværk inden for forskellige faglige områder og geografier.

Spil, animation og film: Vision Denmark (spirende område)

Som spirende klyngeorganisation har Vision Denmark fokus på den organisatoriske opbygning af klyngeindsatsen, herunder etablering af bestyrelse og udarbejdelse af strategi for klyngen. Herudover har klyngen fokus på at etablere kontorer i Viborg, Aarhus, København og på Fyn samt på opgave- og ansvarsfordeling mellem de organisatoriske enheder. Klyngen har også fokus på at operationalisere sin kerneopgave og udmønte denne i konkrete aktiviteter.

Klyngen følger det godkendte aktivitetsniveau for 2021 trods COVID-19. Dette har været muligt, da flere af klyngens indledende arrangementer er omlagt til virtuelle møder. Klyngen oplever vækst i virksomhedsoptaget og har ca. 100 medlemmer i dag. Der er i 2021 gennemført flere indledende aktiviteter, som skal bidrage til klyngens vidensopbygning om virksomhedernes behov og potentialer. Fremadrettet forventes fokus på færre og større indsatser inden for klyngens fire strategiske agendaer: Grøn omstilling, kreativ innovation og teknologier, kapacitet og kompetenceudvikling samt styrket adgang til kapital. Herudover har Vision Denmark et generelt fokus på etablering af konkrete innovationsprojekter, hvor der i første omgang arbejdes dedikeret med innovativ bæredygtighed inden for tv- og filmproduktion.

Rum, forsvar og sikkerhed: CenSec (spirende område)

CenSec er en fuldt ud operationel klynge. Da der ikke er foretaget en konsolidering på erhvervsområdet, har klyngen bibeholdt sin eksisterende organisation. I foråret og sommeren 2021 har klyngen bl.a. fokuseret på at aftale samarbejde og arbejdsdeling med brancheorganisationer. Derudover arbejder klyngen på sammenhæng i sin portefølje, så aktiviteterne supplerer hinanden, projektøkonomien balancerer, og likviditeten er sund. Klyngen har haft en fremgang i medlemsvirksomheder og oplever generelt øget efterspørgsel efter sine aktiviteter.

Klyngen arbejder med at tilgængeliggøre sine aktiviteter for målgruppen i hele landet. Grundet erhvervsområdets særlige forhold og klyngens eksisterende globale kontaktflade har den primært fokuseret på internationale aktiviteter i form af webinarer, delegationsture og events. Nedlukningen har betydet, at flere aktiviteter er udskudt eller konverteret til virtuelle aktiviteter. Et andet omdrejningspunkt for både de internationale og nationale aktiviteter har været matchmaking mellem virksomheder, myndigheder og videninstitutioner, hvor der særligt er

fokus på grøn omstilling, certificeringskrav på nøgleeksportmarkeder og finansieringsmuligheder i EU for virksomhedernes innovationsaktiviteter.

Det er for klyngen fortsat en opgave at effektuere et gennemgående fokus på sin kerneopgave i relation til balancen mellem innovation og kommercielle aktiviteter på det internationale område.

Lydteknologi: Danish Sound Cluster (spirende område)

Danish Sound Cluster er en fuldt konsolideret og nyetableret klynge. Der arbejdes i 2021 på at videreudvikle relationerne til og samarbejdet med relevante videninstitutioner. Givet klyngens spirende status og store samarbejdspotentialer på faglige kerneområder inden for lyd, arbejdes der på at styrke samarbejdet og den gensidige virksomhedshenvisning med øvrige klynger, hvor det er behov for et vidtforbundet samarbejdsnetværk, idet lydteknologi har bred anvendelse. Derudover er der indledt strategiske processer med virksomhederne for at afklare, hvordan klyngen bedst kan fremme innovation i relation til tværgående dagsordener som fx grøn og digital omstilling.

Særligt i efteråret 2021 afvikler klyngen virksomhedsrettede aktiviteter efter ophævelsen af COVID-19-restriktionerne. Der er i årets løb gennemført flere indledende aktiviteter, som skal bidrage til klyngens videnopbygning om virksomhedernes behov og potentialer. Dette bl.a. ved at etablere netværksgrupper og modning af projektideer, så virksomhederne klædes på til senere at arbejde med og samarbejde om innovation. Klyngen har derudover grundet sin spirende status arbejdet på at øge virksomhedernes kendskab til klyngen, så virksomhederne finder det oplagt at gå til klyngen, når der arbejdes med lydteknologisk innovation.